

XIX. Yüzyıl Balkan Şehir Tarihi Araştırmaları İçin Bir Kaynak Olarak “Bilad-ı Metruke Sicilleri”

Fatih Çil*

Varna

Varna, Rumeli vilayeti, Silistre sancağına bağlı bir kaza idi. Eski çağlardaki ismi “Odesus” idi.¹ Ticaret, Varna’yı zenginleştirmiş, devlet şehrin askeri açıdan bu durumunu göz önüne alarak burayı kaleler, tabyalar ve karakollarla güçlendirmişti. Sultan II. Bayezid döneminde önemli bir ticaret merkezi olan Varna’ya gelip giden mallar için gümrük ve bağ vergilerini düzenleyen ve daha sonraki asırlardaki kanunnamelere de esas teşkil eden bir de “Kanunname-i Nefs-i Varna” hazırlanmıştır.² On maddeden meydana gelen bu kanunnamede; Varna’ya getirilen odun, tahta, domuz, yağ, şarap gibi maddelerden tutulan balık, kesilen koyun, imal edilen gönden (kösele) ticaret metai olarak bahsedilmektedir.³

Varna ve bağlı köyleri, Naldöken⁴ ve Tanrıdağı Yörüklerinin⁵ buldukları yerlerdendi. Rumeli vilayetinin Karadeniz’e açılan kapısı olduğundan çok canlı bir ticaret merkezi idi. Çevrede üretilen un, arpa, don yağı, peksimet, tütün, demir, aba, kebe, mum ve yetiştirilen öküz, inek, tosun sürüleri İstanbul’a ve çevre şehirlere ihraç edilirdi.

Karadeniz kıyısındaki önemli ticaret merkezi olması Varna şehrini askeri bakımdan stratejik kılmış ve şehir kuvvetli bir kale ile korunduğu gibi, etrafında da Varna kalesi ve kumandanına tabi kaleler yapılmıştı. Mehmet Paşa Kalesi, Kenan

* Öğr. Gör., Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Bölümü, Kırşehir/ TÜRKİYE, fatihcil1517@gmail.com ORCID:0000-0002-5463-4258

1 Ahmed Rifat, *Lügat-ı Tarihiye ve Coğrafıye*, C 6, Mahmud Bey Matbaası, İstanbul 1299, s. 109.

2 Ahmed Akgündüz, *Osmanlı Kanunnameleri ve Hukuki Tahlilleri*, Kitap 2, Fey Vakfı Yayını, İstanbul 1990, s. 508.

3 Aydın Ayhan, *Rumeli ve Akdeniz Adalarında Türk Varlığı*, Doğu Kütüphanesi Yayınları, İstanbul 2013, s. 463.

4 Ahmed Akgündüz, *Osmanlı Kanunnameleri ve Hukuki Tahlilleri*, Kitap 6, Osmanlı Araştırmaları Vakfı, İstanbul 2016 s. 692.

5 Akgündüz, *a.g.e.*, Kitap 6, s. 704.

Paşa Kalesi⁶, Yanıkkale⁷, Toprakkale⁸, Kadri Baba Tabyası. Bu kalelerde; yeniçeri, sipahi, topçu, azaban cemaatlerinden askerler olduğu gibi, Evlad-ı Fatihan Ocaklarından neferler, serdengeçti ve serdar bayrakları neferleri görev yaparlardı.

Bilad-ı Metruke Sicilleri arasında Varna'ya ait 16 adet defter vardır. Sırasıyla bu defterlere ait bilgiler aşağıda verilecektir.

1. Varna'ya ait ilk defter İstanbul Müftüluğü şeriye Sicilleri Arşivi 13/001 yer numarasında bulunmaktadır. Defter 79 varak 148 sayfadan oluşmaktadır. Defter 1190-1191 (1776-1777)⁹ senelerine ait kayıtları içermektedir. Defterdeki kayıtlar Rika hattıyla yazılmıştır. Defter baştan sona kadar kazaya ait olan giderlerin kayıtlarını içermektedir. Her satırda yapılan masrafın nereye ya da kime yapıldığı yazıldıktan sonra karşısında da tutarı yer almaktadır.
2. Varna'ya ait ikinci defter İstanbul Müftüluğü şeriye Sicilleri Arşivi 13/002 yer numarasında bulunmaktadır. Defter Varna kadısı Mehmet İzzet Efendi'nin naibi Mehmed Emin Efendi tarafından tutulmuřtur¹⁰. Defter 73 varak 146 sayfadan oluşmaktadır. Defter Evasıt-ı Rebiülevvel 1247(19-29 Ağustos 1831)¹¹-21 Safer 1248(20 Temmuz 1832)¹² senelerine ait kayıtları içermektedir. Defterdeki kayıtlar Rika hattıyla yazılmıştır. Defter 75 adet belgeyi içermektedir. Defterde nikah, sulh, kefalet, idane, muhalaa, vekalet, vesayet hüccetleri, isbat-ı veraset, keşif ilamları, vilayet içerisinde gerçekteştirilen yazışmaların ve merkezden gelen belgelerin suretleri yer almaktadır.
3. Varna'ya ait üçüncü defter İstanbul Müftüluğü şeriye Sicilleri Arşivi 13/003 yer numarasında bulunmaktadır. Defter Varna kadısı Mustafa Efendi tarafından tutulmuřtur¹³. Defter 89 varak 179 sayfadan oluşmaktadır. Defter 1253(1837)¹⁴-1259(1843)¹⁵ senelerine ait kayıtları içermektedir. Defterde 335 adet belge yer almaktadır. Defterdeki kayıtlar Rika hattıyla yazılmıştır.

6 BOA.İE.AS, dosya:14 gömlek:1333-08 Cemaziyelevvel 1069-01.02.1659.

7 BOA.HAT, dosya: 11 gömlek: 436-A 15 şevval 1197-13.09.1783.

8 BOA.C.AS, dosya: 167 gömlek: 7309 15 şaban 1205-19.04.1791.

9 MşH_13_001 s. 2.

10 MşH_13_002 s. 2 belge: 2a.

11 MşH_13_002 s. 2 belge: 2b.

12 MşH_13_002 s. 72 belge: 72a.

13 MşH_13_003 s. 1 belge: 1b.

14 MşH_13_003 s. 1 belge: 1c.

15 MşH_13_003 s. 88 belge: 88b.

Bu defter tarih aralığı itibarıyla Tanzimat Fermanı'nın ilan edildiği süreci de içermektedir ve konuyla ilgili pek çok hüküm içermektedir¹⁶. Ayrıca defterde saltanat değişikliğine dair kayıt da mevcuttur¹⁷. Defterde nikah, sulh, kefalet, idane, muhalaa, vekalet, vesayet hüccetleri, muarazadan men, isbat-ı rüşt, isbat-ı veraset, keşif ilamları, vilayet içerisinde gerçekleştirilen yazışmaların ve merkezden gelen belgelerin suretleri yer almaktadır.

4. Varna'ya ait dördüncü defter İstanbul Müftülüğü Şeriye Sicilleri Arşivi 13/004 yer numarasında bulunmaktadır. Defter Varna kadısı müderrisin-i kiramdan Mevlana Mehmed Refik Efendi tarafından tutulmuştur¹⁸. Defterdeki kayıtlar Rika hattıyla yazılmıştır. Defterde 254 belge yer almaktadır. Defter 86 varak 172 sayfadan oluşmaktadır. Defter 1258(1842)¹⁹-1268(1851)²⁰ senelerine ait kayıtları içermektedir. Defterde nikah, sulh, kefalet, idane, muhalaa, vekalet, vesayet hüccetleri, muarazadan men, isbat-ı rüşt, isbat-ı veraset, keşif ilamları ve merkezden gelen belgelerin suretleri yer almaktadır.
5. Varna'ya ait beşinci defter İstanbul Müftülüğü Şeriye Sicilleri Arşivi 13/005 yer numarasında bulunmaktadır. Defter Varna kadısı müderrisin-i kiramdan Mevlana Mustafa Reşid Efendi tarafından tutulmuştur²¹. Defter 56 varak 112 sayfadan oluşmaktadır. Defterdeki kayıtlar Rika hattıyla yazılmıştır. Defterde 222 adet belge bulunmaktadır. Defter 13 Ramazan 1268(30 Haziran 1852)²²-1 Rebiülevvel 1269(13 Aralık 1852)²³ senelerine ait kayıtları içermektedir. Defterde nikah, sulh, kefalet, idane, muhalaa, vekalet, vesayet hüccetleri, muarazadan men, isbat-ı rüşt, isbat-ı veraset, keşif ilamları ve merkezden gelen belgelerin suretleri yer almaktadır.
6. Varna'ya ait altıncı defter İstanbul Müftülüğü Şeriye Sicilleri Arşivi 13/006 yer numarasında bulunmaktadır. Defter Varna kadısı Müderrisin-i kiramdan Süleyman Şefik Efendi tarafından tutulmuştur.²⁴ Defterdeki kayıtlar Rika

16 MŞH_13_003 s. 31 belge: 31c.

17 MŞH_13_003 s. 29 belge: 29a.

18 MŞH_13_004 s. 1 belge: 1b.

19 MŞH_13_004 s. 1 belge: 1f.

20 MŞH_13_004 s. 80 belge: 80a.

21 MŞH_13_005 s. 1 belge: 1b.

22 MŞH_13_005 s. 1 belge: 1f.

23 MŞH_13_005 s. 55 belge: 55c.

24 MŞH_13_006 s. 52 belge: 52b.

hattıyla yazılmıştır. Defter 77 varak 144 sayfadan oluşmaktadır. Defterde 246 adet belge bulunmaktadır. Defter 11 Şaban 1269(20 Mayıs 1853)²⁵ -14 Zilkade 1272(17 Temmuz 1856) senelerine ait kayıtları içermektedir. Defterde nikah, sulh, kefalet, idane, muhalaa, vekalet, vesayet hüccetleri, muarazadan men, isbat-ı rüş, isbat-ı veraset, keşif ilamları ve merkezden gelen belgelerin suretleri yer almaktadır.

7. Varna'ya ait yedinci defter İstanbul Müftülüğü Şeriye Sicilleri Arşivi 13/007 yer numarasında bulunmaktadır. Defter Varna kadısı Abdullah İzzet Efendi tarafından tutulmuştur.²⁶ Defterdeki kayıtlar Rika hattıyla yazılmıştır. Defter 102 varak 204 sayfadan oluşmaktadır. Defterde 346 adet belge bulunmaktadır. Defterin son sayfaları kısmen tahrip olmuş, sayfaların kenarlarında yırtıklar mevcuttur. Defter 9 Cemaziyelahir 1252(21 Eylül 1836)²⁷-5 Muharrem 1261(14 Ocak 1845)²⁸senelerine ait kayıtları içermektedir. Defterde nikah, sulh, kefalet, idane, muhalaa, vekalet, vesayet hüccetleri, muarazadan men, isbat-ı rüş, isbat-ı veraset, keşif ilamları ve merkezden gelen belgelerin suretleri yer almaktadır.
8. Varna'ya ait sekizinci defter İstanbul Müftülüğü Şeriye Sicilleri Arşivi 13/008 yer numarasında bulunmaktadır. Defter Varna kadısı Esseyid Hüseyin Hüsnü bin Halil Efendi tarafından tutulmuştur.²⁹ Defterdeki kayıtlar Rika hattıyla yazılmıştır. Defter 37 varak 74 sayfadan oluşmaktadır. Defterde 101 adet belge bulunmaktadır. Defter 12 Safer 1264 (22 Ocak 1848)³⁰-27 Rebiülahir 1265(22 Mart 1849)³¹ senelerine ait kayıtları içermektedir. Defterde nikah, sulh, kefalet, idane, muhalaa, vekalet, vesayet hüccetleri, muarazadan men, isbat-ı rüş, isbat-ı veraset, keşif ilamları ve merkezden gelen belgelerin suretleri yer almaktadır.
9. Varna'ya ait dokuzuncu defter İstanbul Müftülüğü Şeriye Sicilleri Arşivi 13/009 yer numarasında bulunmaktadır. Defter Varna kadısı Mir Galib Efendi tarafından tutulmuştur.³² Defterdeki kayıtlar Rika hattıyla yazılmıştır. Defter

25 MŞH_13_006 s. 001 belge: 1a.

26 MŞH_13_007 s. 001 belge: 2a.

27 MŞH_13_007 s. 001 belge: 2b.

28 MŞH_13_007 s. 100 belge: 100c.

29 MŞH_13_008 s. 022 belge: 22b.

30 MŞH_13_008 s. 001 belge: 1a.

31 MŞH_13_008 s. 034 belge: 34c.

32 MŞH_13_009 s. 001 belge: 1a.

56 varak 112 sayfadan oluşmaktadır. Defterde 367 adet belge bulunmaktadır. Defter 15 Rebiülevvel 1275(23 Ekim 1858)³³-29 Şevval 1276(20 Mayıs 1860)³⁴ senelerine ait kayıtları içermektedir. Defterde nikah, sulh, kefalet, idane, muhalaa, vekalet, vesayet hüccetleri, muarazadan men, isbat-ı rüş, isbat-ı veraset, keşif ilamları ve merkezden gelen belgelerin suretleri yer almaktadır.

10. Varna’ya ait onuncu defter İstanbul Müftülüğü Şeriye Sicilleri Arşivi 13/011 yer numarasında bulunmaktadır. Defter Varna kadısının naibi Nakib-zade Esseyid Mehmed Kamil Efendi tarafından tutulmuştur.³⁵ Defterdeki kayıtlar Rika hattıyla yazılmıştır. Defter 78 varak 156 sayfadan oluşmaktadır. Defterde 419 adet belge bulunmaktadır. Defter 5 Zilhicce 1276(24 Haziran 1860)³⁶-25 Şevval 1290(16 Aralık 1873)³⁷ senelerine ait kayıtları içermektedir. Defterde nikah, sulh, kefalet, idane, muhalaa, vekalet, vesayet hüccetleri, muarazadan men, isbat-ı rüş, isbat-ı veraset, keşif ilamları ve merkezden gelen belgelerin suretleri yer almaktadır.
11. Varna’ya ait on birinci defter İstanbul Müftülüğü Şeriye Sicilleri Arşivi 13/014 yer numarasında bulunmaktadır. Defter Varna kadısı Elhac Halil Sıdkı Efendi tarafından tutulmuştur.³⁸ Defterdeki kayıtlar Rika hattıyla yazılmıştır. Defter 95 varak 190 sayfadan oluşmaktadır. Defterde 333 adet belge bulunmaktadır. Defter 3 Ramazan 1281(30 Ocak 1865)³⁹-20 Muharrem 1283(4 Haziran 1866)⁴⁰ senelerine ait kayıtları içermektedir. Defterde nikah, sulh, kefalet, idane, muhalaa, vekalet, vesayet hüccetleri, muarazadan men, isbat-ı rüş, isbat-ı veraset, keşif ilamları ve merkezden gelen belgelerin suretleri yer almaktadır.
12. Varna’ya ait on ikinci defter İstanbul Müftülüğü Şeriye Sicilleri Arşivi 13/018 yer numarasında bulunmaktadır. Defter Varna kadısı Ömer Fehmi Efendi tarafından tutulmuştur.⁴¹ Defterdeki kayıtlar Rika hattıyla yazılmıştır. Defter

33 MŞH_13_009 s. 001 belge: 1d.

34 MŞH_13_009 s. 056 belge: 56a.

35 MŞH_13_011 s. 002 belge: 2a.

36 MŞH_13_011 s. 002 belge: 2c.

37 MŞH_13_011 s. 078 belge: 78a.

38 MŞH_13_014 s. 002 belge: 2b.

39 MŞH_13_014 s. 001A belge: 1Aa.

40 MŞH_13_014 s. 093 belge: 93a.

41 MŞH_13_018 s. 001 belge: 1a.

- 92 varak 184 sayfadan oluşmaktadı. Defterde 593 adet belge bulunmaktadır. Defter 8 Safer 1286(20 Mayıs 1869)⁴²-20 Receb 1287(16 Ekim 1870)⁴³ senelerine ait kayıtları içermektedir. Defterde nikah, sulh, kefalet, idane, muhalaa, vekalet, vesayet hüccetleri, muarazadan men, isbat-ı rüşt, isbat-ı veraset, keşif ilamları ve merkezden gelen belgelerin suretleri yer almaktadır.
13. Varna'ya ait on nc defter İstanbul Müftülüğü şeriye Sicilleri Arşivi 13/020 yer numarasında bulunmaktadır. Defter Varna kadısı Sadi Efendizade Esseyid Ahmed Kadri Efendi tarafından tutulmuştur.⁴⁴ Defterdeki kayıtlar Rika hattıyla yazılmıştır. Defter 180 varak 360 sayfadan oluşmaktadı. Defterde 942 adet belge bulunmaktadır. Defter 19 Receb 1287(15 Ekim 1870)⁴⁵-29 Rebiülahir 1289(6 Temmuz 1872)⁴⁶ senelerine ait kayıtları içermektedir. Defterde nikah, sulh, kefalet, idane, muhalaa, vekalet, vesayet hüccetleri, muarazadan men, isbat-ı rüşt, isbat-ı veraset, keşif ilamları ve merkezden gelen belgelerin suretleri yer almaktadır.
14. Varna'ya ait on dördüncü defter İstanbul Müftülüğü şeriye Sicilleri Arşivi 13/022 yer numarasında bulunmaktadır. Defter Varna kadısı İmam-ı Evvel-i şehriyari Ahmed Nazif Beyzade Mahmud Cemil Bey tarafından tutulmuştur.⁴⁷ Defterdeki kayıtlar Rika hattıyla yazılmıştır. Defter 113 varak 226 sayfadan oluşmaktadı. Defterde 542 adet belge bulunmaktadır. Defter 8 Ramazan 1290(30 Ekim 1873)⁴⁸-7 Cemaziyelahir 1291(22 Temmuz 1874)⁴⁹ senelerine ait kayıtları içermektedir. Defterde nikah, sulh, kefalet, idane, muhalaa, vekalet, vesayet hüccetleri, muarazadan men, isbat-ı rüşt, isbat-ı veraset, keşif ilamları ve merkezden gelen belgelerin suretleri yer almaktadır.
15. Varna'ya ait on beşinci defter İstanbul Müftülüğü şeriye Sicilleri Arşivi 13/025 yer numarasında bulunmaktadır. Defter Varna kadısı müderrisinden Hafız Ali Efendi tarafından tutulmuştur.⁵⁰ Defterdeki kayıtlar Rika hattıyla

42 MşH_13_018 s. 001 belge: 1b.

43 MşH_13_018 s. 091 belge: 91e.

44 MşH_13_020 s. 025 belge: 25d.

45 MşH_13_020 s. 001 belge: 1a.

46 MşH_13_020 s. 179 belge: 179b.

47 MşH_13_022 s. 001 belge: 1a.

48 MşH_13_022 s. 001 belge: 1b.

49 MşH_13_022 s. 111 belge: 111b.

50 MşH_13_025 s. 001 belge: 1a.

yazılmıştır. Defter 162 varak 324 sayfadan oluşmaktadır. Defterde 542 adet belge bulunmaktadır. Defter 3 Zilkade 1291(12 Aralık 1874)⁵¹-29 Rebiülevvel 1293(24 Nisan 1876)⁵² senelerine ait kayıtları içermektedir. Defterde nikah, sulh, kefalet, idane, muhalaa, vekalet, vesayet hüccetleri, muarazadan men, isbat-ı rüşd, isbat-ı veraset, keşif ilamları ve merkezden gelen belgelerin suretleri yer almaktadır.

16. Varna’ya ait on altıncı defter İstanbul Müftülüğü Şeriye Sicilleri Arşivi 13/036 yer numarasında bulunmaktadır. Defter Varna kadısı müderrisin-i kiramdan Mir Mehmed Aziz Efendi tarafından tutulmuştur.⁵³ Defterdeki kayıtlar Rika hattıyla yazılmıştır. Defter 100 varak 200 sayfadan oluşmaktadır. Defterde 514 adet belge bulunmaktadır. Defter 26 Zilhicce 1293(12 Ocak 1877)⁵⁴-27 Safer 1294(13 Mart 1877)⁵⁵ senelerine ait kayıtları içermektedir. Defterde nikah, sulh, kefalet, idane, muhalaa, vekalet, vesayet hüccetleri, muarazadan men, isbat-ı rüşd, isbat-ı veraset, keşif ilamları ve merkezden gelen belgelerin suretleri yer almaktadır.

Köstence

Bugün, Romanya topraklarında bulunan Köstence şehri, Silistre sancağı Varna kaymakamlığına bağlı askeri bir kaza merkezi idi. Birçok belgede “Tekfurgölü” olan diğer ismi ile de geçmektedir. Rusya’ya açılan bir serhat şehri olmasından dolayı büyük askeri birlikleri barındıracak, pek çok askeri tesis, kışla ve güçlü bir kalesi bulunuyordu. Köstence kalesi, son kez 1819-1821 yılları arasında tamir edildi, güçlendirildi, yeni tesislerle burası büyütüldü, modernize edildi. Ünlü Köstence bağlarından elde edilen kaliteli üzümlerle yapılan şarap ve sirke çok önemli bir ihraç malzemesiydi. Bunun dışında, halk koyun yetiştiriciliği, zahire tarımı, ipek böcekçiliği, ipek dokumacılığı gibi işlerle meşgul oluyordu. Üreticinin ipek öşrü adıyla vergi vermiş olması, ipekçiliğin burada ne kadar yaygın olduğunu göstermesi bakımından önemlidir. Rumeli’nin en ünlü bakır kazanları Köstence’de yapılır, Köstence iskelesinden gemilere yüklenerek İstanbul başta olmak üzere pek çok yere sevk edilip satılırdı.

51 MŞH_13_025 s. 001 belge: 1b.

52 MŞH_13_025 s. 161 belge: 161a.

53 MŞH_13_036 s. 001 belge: 1a.

54 MŞH_13_036 s. 001 belge: 1b.

55 MŞH_13_036 s. 189 belge: 189a.

1854'ten itibaren Köstence'de adeta uluslararası bir fuar niteliğinde büyük bir emtia panayırı açılmaya başlandı. Mayıs ayı içinde kurulan bu panayır on beş gün sürüyor, pek çok yerli ve yabancı tüccar katılıyordu. Köstence şerbet hanesinde elde edilen meyve suları gerek panayırda gerekse gemilerle gönderilip İstanbul'da satılırdı. Nehir ve kanallardaki çeşitli akıntılarla dolan Köstence limanına ticaret gemilerinin yanaşması zorlaşınca, İstanbul'dan gönderilen bir tarak gemisiyle 1856'da liman temizlendi. 1859'da Köstence'ye demiryolu bağlantısı yapıldı. Çevresindeki pek çok nehir ve göl köprülerle aşılmış zor da olsa Köstence demiryolu ile bütün Rumeli'ye ve İstanbul'a bağlanmıştı. Aynı yıl Köstence ile Karadeniz limanları arasında tarifeli vapur seferleri de başlatılmıştı.

Köstence, Karadeniz kıyısında mühim bir limana sahip çok büyük ölçüde ithalat ve ihracat yapılan ticaret merkezi olduğundan pek çok Avrupa devleti Köstence limanındaki işleri için konsolosluk vekillikleri açmışlardır. Avusturya, İsveç, Norveç, Rusya, Prusya gibi devletlerin konsolosluk vekillikleri ve şebbenderlikleri vardı.

Bilad-ı Metruke Sicilleri arasında Köstence'ye ait 11 adet defter vardır. Sırasıyla bu defterlere ait bilgiler aşağıda verilecektir.

1. Köstence'ye ait ilk defter İstanbul Müftülüğü Şeriye Sicilleri Arşivi 13_010 yer numarasında bulunmaktadır. Defter Köstence kadısı Mehmed Emin Efendi tarafından tutulmuştur.⁵⁶ Defterdeki kayıtlar Rika hattıyla yazılmıştır. Defter 53 varak 106 sayfadan oluşmaktadır. Defterde 126 adet belge bulunmaktadır. Defter 1 Muharrem 1292(13 Eylül 1855)⁵⁷-10 Cemaziyelahir 1292(14 Temmuz 1875) senelerine ait kayıtları içermektedir. Defterde nikah, sulh, kefalet, idane, muhalaa, vekalet, vesayet hüccetleri, muarazadan men, isbat-ı rüş, isbat-ı veraset, keşif ilamları ve merkezden gelen belgelerin suretleri yer almaktadır.
2. Köstence'ye ait ikinci defter İstanbul Müftülüğü Şeriye Sicilleri Arşivi 13_012 yer numarasında bulunmaktadır. Defter Köstence kadısı Bedreddin Efendizade İsmail Galib Efendi tarafından tutulmuştur.⁵⁸ Defterdeki kayıtlar Rika hattıyla yazılmıştır. Defter 40 varak 80 sayfadan oluşmaktadır. Defterde 65 adet belge bulunmaktadır. Defter 27 Ramazan 1280(6 Mart 1864)⁵⁹-7

56 MŞH_13_010 s. 001 belge: 1a.

57 MŞH_13_010 s. 001 belge: 1b.

58 MŞH_13_012 s. 009 belge: 9a.

59 MŞH_13_012 s. 001 belge: 1b.

Cemaziyelahir 1281(7 Kasım 1864)⁶⁰ senelerine ait kayıtları içermektedir. Defterde nikah, sulh, kefalet, idane, muhalaa, vekalet, vesayet hüccetleri, muarazadan men, isbat-ı rüş, isbat-ı veraset, keşif ilamları ve merkezden gelen belgelerin suretleri yer almaktadır.

3. Köstence’ye ait üçüncü defter İstanbul Müftülüğü Şeriye Sicilleri Arşivi 13_015 yer numarasında bulunmaktadır. Defterin kim tarafından tutulduğu, bu konuda defterde herhangi bir kaydın olmaması sebebiyle tespit edilememiştir. Defterdeki kayıtlar Rika hattıyla yazılmıştır. Defter 70 varak 140 sayfadan oluşmaktadır. Defterde 210 adet belge bulunmaktadır. Defter 20 Safer 1284(23 Haziran 1867)⁶¹-16 Şevval 1284(10 Şubat 1868)⁶² senelerine ait kayıtları içermektedir. Defterde Köstence Emval-i Eytam Sandığı’nın işlemlerine ait kayıtlar yer almaktadır.
4. Köstence’ye ait dördüncü defter İstanbul Müftülüğü Şeriye Sicilleri Arşivi 13_016 yer numarasında bulunmaktadır. Defter Köstence kadısı Osman Nuri Efendi tarafından tutulmuştur.⁶³ Defterdeki kayıtlar Rika hattıyla yazılmıştır. Defter 227 varak 454 sayfadan oluşmaktadır. Defterde 1247 adet belge bulunmaktadır. Defter 11 Receb 1281(11 Aralık 1864)⁶⁴-25 Zilkade 1285(9 Mart 1869)⁶⁵--- senelerine ait kayıtları içermektedir. Defterde nikah, sulh, kefalet, idane, muhalaa, vekalet, vesayet hüccetleri, muarazadan men, isbat-ı rüş, isbat-ı veraset, keşif ilamları ve merkezden gelen belgelerin suretleri yer almaktadır.
5. Köstence’ye ait beşinci defter İstanbul Müftülüğü Şeriye Sicilleri Arşivi 13_019 yer numarasında bulunmaktadır. Defter Köstence kadısı Elhac Mehmed Müştak Efendi tarafından tutulmuştur.⁶⁶ Defterdeki kayıtlar Rika hattıyla yazılmıştır. Defter 112 varak 224 sayfadan oluşmaktadır. Defterde 517 adet belge bulunmaktadır. Defter 7 Receb 1287(3 Ekim 1870)⁶⁷-22 Muharrem

60 MŞH_13_012 s. 038 belge: 38c.

61 MŞH_13_015 s. 001 belge: 1a.

62 MŞH_13_015 s. 046 belge: 46d.

63 MŞH_13_016 s. 001 belge: 1a.

64 MŞH_13_016 s. 001 belge: 1e.

65 MŞH_13_016 s. 222 belge: 222c.

66 MŞH_13_019 s. 005 belge: 5a.

67 MŞH_13_019 s. 001 belge: 1a.

1289(1 Nisan 1872)⁶⁸ senelerine ait kayıtları içermektedir. Defterde nikah, sulh, kefalet, idane, muhalaa, vekalet, vesayet hüccetleri, muarazadan men, isbat-ı rüş, isbat-ı veraset, keşif ilamları ve merkezden gelen belgelerin suretleri yer almaktadır.

6. Köstence'ye ait altıncı defter İstanbul Müftülüğü Şeriye Sicilleri Arşivi 13_024 yer numarasında bulunmaktadır. Defter Köstence kadısı Mehmed Vehbi Efendi tarafından tutulmuştur.⁶⁹ Defterdeki kayıtlar Rika hattıyla yazılmıştır. Defter 56 varak 112 sayfadan oluşmaktadır. Defterde 130 adet belge bulunmaktadır. Defter 22 Rebiülahir 1289(29 Haziran 1872)⁷⁰-15 Zilkade 1293(2 Aralık 1876)⁷¹ senelerine ait kayıtları içermektedir. Defterde nikah, sulh, kefalet, idane, muhalaa, vekalet, vesayet hüccetleri, muarazadan men, isbat-ı rüş, isbat-ı veraset, keşif ilamları ve merkezden gelen belgelerin suretleri yer almaktadır.
7. Köstence'ye ait yedinci defter İstanbul Müftülüğü Şeriye Sicilleri Arşivi 13_026 yer numarasında bulunmaktadır. Defterin kim tarafından tutulduğu, bu konuda defterde herhangi bir kaydın olmaması sebebiyle tespit edilememiştir. Defterdeki kayıtlar Rika hattıyla yazılmıştır. Defter 40 varak 80 sayfadan oluşmaktadır. Defterde 40 adet belge bulunmaktadır. Defter 1 Şevval 1284(26 Ocak 1868)⁷²-8 Ramazan 1292(8 Ekim 1875)⁷³ senelerine ait kayıtları içermektedir. Defterde Köstence Emval-i Eytam Sandığı'nın işlemlerine ait kayıtlar yer almaktadır.
8. Köstence'ye ait sekizinci defter İstanbul Müftülüğü Şeriye Sicilleri Arşivi 13_027 yer numarasında bulunmaktadır. Defter Köstence kadısı İsmail Kemal Efendi tarafından tutulmuştur.⁷⁴ Defterdeki kayıtlar Rika hattıyla yazılmıştır. Defter 26 varak 52 sayfadan oluşmaktadır. Defterde 79 adet belge bulunmaktadır. Defter 20 Ramazan 1289(21 Kasım 1872)⁷⁵-27 Muharrem 1294(11 Şubat 1877)⁷⁶ senelerine ait kayıtları içermektedir. Defterde nikah,

68 MŞH_13_019 s. 112 belge: 112a.

69 MŞH_13_024 s. 002 belge: 2a.

70 MŞH_13_024 s. 002 belge: 2b.

71 MŞH_13_024 s. 094 belge: 94b.

72 MŞH_13_026 s. 001 belge: 1a.

73 MŞH_13_026 s. 040 belge: 40a.

74 MŞH_13_027 s. 002 belge: 2c.

75 MŞH_13_027 s. 002 belge: 2a.

76 MŞH_13_027 s. 034 belge: 34d.

sulh, kefalet, idane, muhalaa, vekalet, vesayet hüccetleri, muarazadan men, isbat-ı rüşt, isbat-ı veraset, keşif ilamları ve merkezden gelen belgelerin suretleri yer almaktadır.

9. Köstence'ye ait dokuzuncu defter İstanbul Müftülüğü Şeriye Sicilleri Arşivi 13_028 yer numarasında bulunmaktadır. Defter Köstence kadısı Mehmed Vehbi ibni Mustafa Efendi tarafından tutulmuştur.⁷⁷ Defterdeki kayıtlar Rika hattıyla yazılmıştır. Defter 31 varak 62 sayfadan oluşmaktadır. Defterde 125 adet belge bulunmaktadır. Defter 4 Rebiülahir 1289(11 Haziran 1872)⁷⁸-1 Rebiülahir 1294(15 Nisan 1877)⁷⁹ senelerine ait kayıtları içermektedir. Defterde nikah, sulh, kefalet, idane, muhalaa, vekalet, vesayet hüccetleri, muarazadan men, isbat-ı rüşt, isbat-ı veraset, keşif ilamları ve merkezden gelen belgelerin suretleri yer almaktadır.
10. Köstence'ye ait onuncu defter İstanbul Müftülüğü Şeriye Sicilleri Arşivi 13_031 yer numarasında bulunmaktadır. Defter Köstence kadısı Mehmed Vehbi ibni Mustafa Efendi tarafından tutulmuştur.⁸⁰ Defterdeki kayıtlar Rika hattıyla yazılmıştır. Defter 75 varak 150 sayfadan oluşmaktadır. Defterde 226 adet belge bulunmaktadır. Defter 14 Rebiülevvel 1289(22 Mayıs 1872)⁸¹-29 Safer 1294(15 Mart 1877)⁸² senelerine ait kayıtları içermektedir. Defterde nikah, sulh, kefalet, idane, muhalaa, vekalet, vesayet hüccetleri, muarazadan men, isbat-ı rüşt, isbat-ı veraset, keşif ilamları ve merkezden gelen belgelerin suretleri yer almaktadır.
11. Köstence'ye ait on birinci defter İstanbul Müftülüğü Şeriye Sicilleri Arşivi 13_033 yer numarasında bulunmaktadır. Defterin kim tarafından tutulduğu, bu konuda defterde herhangi bir kaydın olmaması sebebiyle tespit edilememiştir. Defterdeki kayıtlar Rika hattıyla yazılmıştır. Defter 92 varak 184 sayfadan oluşmaktadır. Defterde 91 adet belge bulunmaktadır. Defter 25 Cemaziyelevvel 1288(12 Ağustos 1871)⁸³-30 Muharrem 1294(14 Şubat

77 MŞH_13_028 s. 002 belge: 2a.

78 MŞH_13_028 s. 002 belge: 2b.

79 MŞH_13_028 s. 040 belge: 117.

80 MŞH_13_031 s. 002 belge: 2a.

81 MŞH_13_031 s. 002 belge: 1.

82 MŞH_13_031 s. 120 belge: 131.

83 MŞH_13_033 s. 001 belge: 1.

1877)⁸⁴ senelerine ait kayıtları içermektedir. Defterde Köstence Emval-i Eytam Sandığı'nın işlemlerine ait kayıtlar yer almaktadır.

Hırsova

Hırsova, Silistre vilayetine bağlı bir kaza merkezidir. Fatih Sultan Mehmed'in yaptırdığı kalenin etrafında gelişmiş, kaza merkezi olan bir Türk kasabası idi.⁸⁵ Orta büyüklükte bir menzil merkezi olan Hırsova zaman içinde gelişerek önemli bir iskeleye ve gümrüğe sahip olmuştur. II. Selim devrinde hazırlanan ve yayınlanan "Kanunname-i İskele-i Hırsova" ile, bu kentin önemli bir ticaret merkezi olduğunu gösteren bir vergi sistemi getirilmiştir.⁸⁶ Hırsova'da Rumeli Yörüklerinden en fazla Naldöken Yörükleri⁸⁷ ve Tanrıdağı Yörükleri⁸⁸ bulunmaktaydı. Halk hayvancılık, tarım (tütün, tahıl, pamuk), balıkçılık ve ticaretle geçinirdi. 1817'de iskele yakınlarında büyük ambarlar inşa edilmiştir. 1819'da mevcut kalenin yanında, muhtemel bir Rus taarruzuna karşı sekiz tabya daha yaptırılmıştır. Bu tabyaların en mühimleri; Telli Tabya, Burç Tabya, Sahil tabya isimlerini taşıyorlardı. Gerçekten de; bir süre sonra Rus saldırısı karşısında Hırsova büyük direniş göstermiştir. 1828'de Rus işgaline uğrayan kasaba büyük tahribata uğradığı için halk fakir düştü. Bunun üstüne 1846'da çıkan bir yangın hemen hemen bütün kasabayı yakınca ahali perişan olmuştur.

Bilad-ı Metruke Sicilleri arasında Hırsova'ya ait 7 adet defter vardır. Sırasıyla bu defterlere ait bilgiler aşağıda verilecektir.

1. Hırsova'ya ait birinci defter İstanbul Müftülüğü Şeriye Sicilleri Arşivi 13_013 yer numarasında bulunmaktadır. Defterin kim tarafından tutulduğu, bu konuda defterde herhangi bir kaydın olmaması sebebiyle tespit edilememiştir. Defterdeki kayıtlar Rika hattıyla yazılmıştır. Defter 95 varak 190 sayfadan oluşmaktadır. Defter Hırsova mahkemesine ait hüküm özetlerini içermektedir. Defterin her bir sayfası 10 satır ve 10 sütundan oluşmaktadır. Defter 18 Mayıs 1281(30 Mayıs 1865)⁸⁹-31 Teşrinievvel 1283(12 Kasım 1867)⁹⁰ senelerine ait

84 MŞH_13_033 s. 099 belge: 91.

85 BOA.C.AS. dosya: 58 gömlek: 2717 5 Ramazan 1187-20.11.1773.

86 Ahmed Akgündüz, *Osmanlı Kanunnameleri ve Hukuki Tahlilleri*, Kitap 7, Osmanlı Araştırmaları Vakfı Yayını , İstanbul 1994, s. 739.

87 M. Tayyip GÖKBİLGİN, *Rumeli'de Yürükler, Tatarlar ve Evlad-ı Fatihan*, İşaret Yayıncılık, İstanbul 2008, s. 57.

88 Gökbilgin, *age.*, s. 71.

89 MŞH_13_013 s. 001 satır: 1.

90 MŞH_13_013 s. 093 satır: 10.

kayıtları içermektedir. Defterin üzerindeki etikette “1281-1282-1283 sene-i Rumiyesi deavi ve vakıa ve evrak hülasesı defteri”⁹¹ ifadesi yer almaktadır.

2. Hırsova’ya ait ikinci defter İstanbul Müftülüğü Şeriye Sicilleri Arşivi 13_017 yer numarasında bulunmaktadır. Defterin kim tarafından tutulduğu, bu konuda defterde herhangi bir kaydın olmaması sebebiyle tespit edilememiştir. Defterdeki kayıtlar Rika hattıyla yazılmıştır. Defter 95 varak 190 sayfadan oluşmaktadır. Defter Hırsova mahkemesine ait hüküm özetlerini içermektedir. Defterin her bir sayfası 10 satır ve 10 sütundan oluşmaktadır. Defter 31 Teşrinievvel 1283(12 Kasım 1867)⁹²-5 Eylül 1286(17 Eylül 1870)⁹³ senelerine ait kayıtları içermektedir.
3. Hırsova’ya ait üçüncü defter İstanbul Müftülüğü Şeriye Sicilleri Arşivi 13_021 yer numarasında bulunmaktadır. Defterin kim tarafından tutulduğu, bu konuda defterde herhangi bir kaydın olmaması sebebiyle tespit edilememiştir. Defterdeki kayıtlar Rika hattıyla yazılmıştır. Defter 118 varak 236 sayfadan oluşmaktadır. Defter Hırsova mahkemesine ait hüküm özetlerini içermektedir. Defterin her bir sayfası 10 satır ve 10 sütundan oluşmaktadır. Defter 1 Mart 1287(13 Mart 1871)⁹⁴-11 Eylül 1290(23 Eylül 1874)⁹⁵ senelerine ait kayıtları içermektedir.
4. Hırsova’ya ait dördüncü defter İstanbul Müftülüğü Şeriye Sicilleri Arşivi 13_023 yer numarasında bulunmaktadır. Defter Hırsova Hukuk Mahkemesi Deavi Kâtilibi Arif Efendi tarafından tutulmuştur.⁹⁶ Defterdeki kayıtlar Rika hattıyla yazılmıştır. Defter 86 varak 172 sayfadan oluşmaktadır. Defterde 80 adet belge bulunmaktadır. Defter 16 Eylül 1286(28 Eylül 1870)⁹⁷-31 Ağustos 1287(12 Eylül 1871)⁹⁸ senelerine ait kayıtları içermektedir. Defterde nikah, sulh, kefalet, idane, muhalaa, vekalet, vesayet hüccetleri, muarazadan men, isbat-ı rüş, isbat-ı veraset, keşif ilamları ve merkezden gelen belgelerin suretleri yer almaktadır.

91 MŞH_13_013 s. 0000.

92 MŞH_13_017 s. 001 satır: 1.

93 MŞH_13_017 s. 082 satır: 10.

94 MŞH_13_021 s. 001 satır: 1.

95 MŞH_13_021 s. 113 satır: 10.

96 MŞH_13_023 s. 069 belge: 69a.

97 MŞH_13_023 s. 000A belge: 000Aa.

98 MŞH_13_023 s. 080 belge: 80b.

5. Hırsova'ya ait beşinci defter İstanbul Müftülüğü Şeriye Sicilleri Arşivi 13_030 yer numarasında bulunmaktadır. Defter Hırsova kadısı Osman Nuri Efendi tarafından tutulmuştur.⁹⁹ Defterdeki kayıtlar Rika hattıyla yazılmıştır. Defter 89 varak 178 sayfadan oluşmaktadır. Defterde 83 adet belge bulunmaktadır. Defter 15 Şevval 1286(18 Ocak 1870)¹⁰⁰-15 Rebiülevvel 1291(2 Mayıs 1874)¹⁰¹ senelerine ait kayıtları içermektedir. Defterde nikah, sulh, kefalet, idane, muhalaa, vekalet, vesayet hüccetleri, muarazadan men, isbat-ı rüş, isbat-ı veraset, keşif ilamları ve merkezden gelen belgelerin suretleri yer almaktadır.
6. Hırsova'ya ait altıncı defter İstanbul Müftülüğü Şeriye Sicilleri Arşivi 13_032 yer numarasında bulunmaktadır. Defter Hırsova naibi Mehmed Sunullah Efendi tarafından tutulmuştur.¹⁰² Defterdeki kayıtlar Rika hattıyla yazılmıştır. Defter 12 varak 24 sayfadan oluşmaktadır. Defterde 32 adet belge bulunmaktadır. Defter 3 Şaban 1292(4 Eylül 1875)¹⁰³-11 Rebiülahir 1294(25 Nisan 1877)¹⁰⁴ senelerine ait kayıtları içermektedir. Defterde nikah, sulh, kefalet, idane, muhalaa, vekalet, vesayet hüccetleri, muarazadan men, isbat-ı rüş, isbat-ı veraset, keşif ilamları ve merkezden gelen belgelerin suretleri yer almaktadır.
7. Hırsova'ya ait yedinci defter İstanbul Müftülüğü Şeriye Sicilleri Arşivi 13_034 yer numarasında bulunmaktadır. Defter Hırsova mahkemesi kâtili Arif Efendi tarafından tutulmuştur.¹⁰⁵ Defterdeki kayıtlar Rika hattıyla yazılmıştır. Defter 21 varak 42 sayfadan oluşmaktadır. Defterde 13 adet belge bulunmaktadır. Defter 3 Cemaziyevvel 1292(17 Haziran 1875)¹⁰⁶-16 Rebiülevvel 1294(31 Mart 1877)¹⁰⁷ senelerine ait kayıtları içermektedir. Defterde tamamen tereke kayıtları yer almaktadır.

Balçık

Balçık, Silistre vilayeti Aydos kazasına bağlı bir yerleşim merkezi idi. 1800'lü

99 MŞH_13_030 s. 026 belge: 26a.

100 MŞH_13_030 s. 002 belge: 2a.

101 MŞH_13_030 s. 0255 belge: 255f.

102 MŞH_13_032 s. 001 belge: 1a.

103 MŞH_13_032 s. 001 belge: 1a.

104 MŞH_13_032 s. 004 belge: 4f.

105 MŞH_13_034 s. 001 belge: 1a.

106 MŞH_13_034 s. 001 belge: 1a.

107 MŞH_13_034 s. 013 belge: 13a.

yıllarda yapılan idari değişikliklerle, bir ara doğrudan Varna sancağına da bağlanmıştır. Balçık ismini yakınlarında bulunan seramik yapımında kullanılan çok kıymetli bir çamurdan almaktadır.

Koyun ve ordu için hayvan besiciliğinde ön sıralarda yer almaktaydı. Bunun dışında kuru üzüm, her nevi zahire, un, tahin, tütün, hayvancılığa bağlı olarak sade yağ, yapağı üretilmektedir. Balçık'ta büyük ordu ambarları ve ordu fırınları bulunuyordu. Rumeli ordusunun ve kale muhafızlarının ihtiyaçları bu ambarlarda depolanıyor, isteğe göre ordu merkezlerine yollanıyordu. Balçık'ta bulunan ordu fırınlarında pişirilen peksimetler askerin ekme ihtiyacının büyük kısmını sağlıyordu. İsmi aldığı balçık buradaki atölyelerde seramik eşya, kiremit gibi malzemelerin yapımında kullanılıyor hatta tüccarlar eliyle yurt dışına da ihraç ediliyordu¹⁰⁸.

Bilad-ı Metruke Sicilleri arasında Balçık'a ait 1 adet defter vardır. Bu deftere ait bilgiler aşağıda verilmektedir.

İstanbul Müftülüğü Şeriye Sicilleri Arşivi 13/035 yer numarasında bulunmaktadır. Kadı Devriye Müderrislerinden Es-Seyyid Mehmed Şükrü Efendi¹⁰⁹. Defter 69 varak 138 sayfa olup numaralı 391 numarasız 2 olmak üzere toplam 393 belgeyi ihtiva etmektedir. Defterdeki kayıtlar Rika hattıyla yazılmıştır. Defterde 11 Cemaziyelevvel 1293 (4 Haziran 1876)¹¹⁰-3 Cemaziyelahir 1295 (4 Haziran 1878)¹¹¹ tarihleri arasını içeren belgeler yer almaktadır. Defterde idane¹¹², nafaka¹¹³, nikah¹¹⁴, muhalaa¹¹⁵, vesayet¹¹⁶ hüccetleri, istihkak¹¹⁷, isbat-ı rüş¹¹⁸, keşif¹¹⁹

¹⁰⁸ AYHAN, *age.*, s. 114.

¹⁰⁹ MŞH_13_035 s. 1 belge: 1.

¹¹⁰ MŞH_13_035 s. 1 belge: 2.

¹¹¹ MŞH_13_035 s. 138 belge: 393.

¹¹² MŞH_13_035 s. 15 belge: 71,72.

¹¹³ MŞH_13_035 s. 10 belge: 47.

¹¹⁴ MŞH_13_035 s. 23 belge: 128.

¹¹⁵ MŞH_13_035 s. 23 belge: 129.

¹¹⁶ MŞH_13_035 s. 10 belge: 46.

¹¹⁷ MŞH_13_035 s. 27 belge: 148,149.

¹¹⁸ MŞH_13_035 s. 16 belge: 79.

¹¹⁹ MŞH_13_035 s. 28 belge: 153.

ilamları, tereke¹²⁰ kayıtları, Tuna vilayeti içerisinde gerçekleştirilen yazıřmaların¹²¹, merkezden gelen ferman¹²² ve diğer belge suretlerinin kayıtları yer almaktadır.

Menkalya

Romanya'nın Dobruca bölgesinde, Karadeniz kıyısında liman şehridir. Menkalya kazası, Yıldırım Bayezid Han zamanında Osmanlılar tarafından fethedilmiştir. Bölge 1683'ten itibaren Osmanlı idaresinden ayrılana kadar sık sık Rus istilasına uğramıştır. şehir fethedildiğinden 6 Ekim 1864'e kadar Varna sancağına bağlı olarak kalmıştır. Bu tarihten itibaren 13 Temmuz 1878'e kadar Tuna vilayetine bağlı kalmış; 13 Temmuz 1878 Berlin Antlaşması ile Tuna vilayeti ve Menkalya kazasının Osmanlı idaresinden ayrılmasından sonra bölge Romen idaresine geçmiştir. Osmanlı Devleti döneminde XVI. yüzyılda yapılan Esmahan Sultan Camii Romanya'daki en eski camidir.

Bilad-ı Metruke Sicilleri arasında Menkalya'ya ait 1 adet defter vardır. Bu deftere ait bilgiler aşağıda verilmektedir.

İstanbul Müftülüğü şeriye Sicilleri Arşivi 13/029 yer numarasında bulunmaktadır. Defter Naib Es_Seyyid Mustafa Sadullah bin Abdüsselam Efendi tarafından tutulmuřtur¹²³. Defter 80 varak 160 sayfadan oluşmaktadır. Defterdeki kayıtlar Rika hattıyla yazılmıştır. Defterde 303 adet belge yer almaktadır. Defterde 3 Cemaziyelahir 1291(18 Temmuz 1874)¹²⁴-20 Cemaziyelevvel 1294(2 Haziran 1877)¹²⁵ tarihleri arasını içeren belgeler yer almaktadır. Defterde nikah, sulh, kefalet, idane, muhalaa, vekalet, vesayet hüccetleri, muarazadan men, isbat-ı rüşt, isbat-ı veraset, keşif ilamları, Tuna vilayeti içerisinde gerçekleştirilen yazışmaların ve merkezden gelen belgelerin suretleri yer almaktadır.

120 MşH_13_035 s. 26 belge: 145.

121 MşH_13_035 s. 56 belge: 270.

122 MşH_13_035 s. 4 belge: 15.

123 MşH_13_029 s. 79 belge: 303.

124 MşH_13_029 s. 1 belge: 1.

125 MşH_13_029 s. 67 belge: 302.

Kaynaklar

Arşiv Kaynakları

Osmanlı Arşivi

BOA.İE.AS, dosya:14 gömlek:1333-08 Cemaziyelevvel 1069-01.02.1659.

BOA.HAT. dosya: 11 gömlek: 436-A 15 Şevval 1197-13.09.1783.

BOA.C.AS. dosya: 167 gömlek: 7309 15 Şaban 1205-19.04.1791.

BOA.C.AS. dosya: 58 gömlek: 2717 5 Ramazan 1187-20.11.1773.

İstanbul Müftülüğü Meşihat Arşivi

Varna: MŞH_13_001, MŞH_13_002, MŞH_13_003, MŞH_13_007, MŞH_13_008, MŞH_13_009 , MŞH_13_011, MŞH_13_014, MŞH_13_018, MŞH_13_020, MŞH_13_022, MŞH_13_025, MŞH_13_036,

Köstence: MŞH_13_010, MŞH_13_012, MŞH_13_015, MŞH_13_016, MŞH_13_019, MŞH_13_024, MŞH_13_026, MŞH_13_027, MŞH_13_028, MŞH_13_031, MŞH_13_033,

Hırsova: MŞH_13_013, MŞH_13_017, MŞH_13_021, MŞH_13_023, MŞH_13_030, MŞH_13_032, MŞH_13_034

Balçık: MŞH_13_035

Menkalya: MŞH_13_029

Telif Eserler

Ahmed Rifat, *Lügat-ı Tarihiye ve Coğrafıye*, C 6, Mahmud Bey Matbaası, İstanbul 1299.

Akgündüz, Ahmed, *Osmanlı Kanunnameleri ve Hukuki Tahlilleri*, Kitap 2, Fey Vakfı Yayını, İstanbul 1990.

_____, Ahmed, *Osmanlı Kanunnameleri ve Hukuki Tahlilleri*, Kitap 6, Osmanlı Araştırmaları Vakfı, İstanbul 2016.

_____, Ahmed, *Osmanlı Kanunnameleri ve Hukuki Tahlilleri*, Kitap 7, Osmanlı Araştırmaları Vakfı Yayını , İstanbul 1994.

Ayhan, Aydın, *Rumeli ve Akdeniz Adalarında Türk Varlığı*, Doğu Kütüphanesi Yayınları, İstanbul 2013.

Gökbilgin, M. Tayyip, *Rumeli’de Yürükler, Tatarlar ve Evlad-ı Fatihan*, İşaret Yayıncılık, İstanbul 2008.

